I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

MNENJA

EVROPSKI NADZORNIK ZA VARSTVO PODATKOV

Mnenje Evropskega nadzornika za varstvo podatkov o predlogu Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropski statistiki o varnosti pred kriminalom

(2011/C 343/01)

EVROPSKI NADZORNIK ZA VARSTVO PODATKOV JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 16 Pogodbe,

ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ter zlasti členov 7 in 8 Listine,

ob upoštevanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ([1]),

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov ([2]) ter zlasti člena 28(2) te uredbe,

ob upoštevanju zaprosila za mnenje v skladu s členom 28(2) Uredbe (ES) št. 45/2001 –

SPREJEL NASLEDNJE MNENJE:

I. UVOD

I.1 Posvetovanje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov (ENVP)

1. Komisija je 8. junija 2011 sprejela predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropski statistiki o varnosti pred kriminalom ([3]) (v nadaljnjem besedilu: predlog). Ta je bil istega dne poslan ENVP v posvetovanje.

2. ENVP je zadovoljen, da je bil v skladu s členom 28(2) Uredbe št. 45/2001 zaprošen za mnenje in pozdravlja sklic na to mnenje, ki je bil vključen v preambulo predloga.

3. Pozdravlja tudi dejstvo, da mu je bila pred tem dana možnost, da poda neformalne pripombe o osnutku predloga.

I.2 Cilji in področje uporabe predloga

4. Namen predloga je v Evropski uniji izvesti novo anketo ([4]) o varnosti pred kriminalom. S tem bo vzpostavljen skupni okvir za pripravo primerljive evropske statistike s pomočjo zbiranja, priprave, obdelave in prenosa usklajenih evropskih podatkov.

([1]) UL L 281, 23.11.1995, str. 31.
([2]) UL L 8, 12.1.2001, str. 1.
([3]) COM(2011) 335 konč.
([4]) Države članice lahko zahteve predloga izpolnijo tudi s spremembo obstoječih nacionalnih raziskovanj.

5. Kategorije podatkov, ki jih je treba obdelati, so navedene v Prilogi I k predlogu ter vključujejo podrobna vprašanja o socialno-demografskem ozadju anketirancev, morebitnih primerih spolnega in fizičnega nasilja, katerega žrtve bi lahko bili, njihovem mnenju o varnosti ter odnosu do izvajanja zakona in varnostnih ukrepih.

6. Predlog ureja prenos zaupnih podatkov iz držav članic na Komisijo (Eurostat), razširjanje podatkov in dostop do njih v znanstvene namene. Praktične ureditve v zvezi s shemo za kodiranje podatkov in izmenjavo mikropodatkov bodo sprejete z izvedbenimi akti.

I.3 **Namen mnenja ENVP**

7. V tem mnenju bodo analizirani vidiki predloga, povezani z obdelavo osebnih podatkov. Temelji na dveh predhodnih mnenjih ENVP s tega področja, ki sta zadevali Uredbo (ES) št. 223/2009, v kateri je določen referenčni okvir za pripravo evropske statistike ([1]), in Uredbo (ES) št. 1338/2008 o statističnih podatkih v zvezi z zdravjem in varnostjo pri delu ([2]).

8. ENVP se v tem mnenju sklicuje tudi na Uredbo (ES) št. 831/2002 o dostopu do zaupnih podatkov v znanstvene namene ([3]), ki je trenutno v pregledu. V zvezi s tem bi pozdravil tudi zaprosilo za mnenje. Sklicevanje na Uredbo (ES) št. 831/2002 v tem mnenju ne vpliva na nasvet, ki bi ga lahko dal v tem okviru.

II. **ANALIZA PREDLOGA**

II.1 **Uvodne opombe**

9. ENVP je že nekajkrat poudaril, da se zaveda pomena razvoja, priprave in razširjanja statističnih podatkov ([4]). Vendar je zaskrbljen zaradi nevarnosti identifikacije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, in zaradi obdelave občutljivih podatkov, povezanih z zdravjem, spolnim življenjem in kaznivimi dejanji.

10. ENVP pozdravlja to, da je v uvodni izjavi 6 in 7 predloga vključeno sklicevanje na varstvo posameznikovih pravic in svoboščin pri obdelavi osebnih podatkov, vendar hkrati obžaluje, da se morebiten učinek predloga na zasebnost in varstvo podatkov ne obravnava v priloženi oceni učinka.

11. V tem mnenju se obravnavata možnost identifikacije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, v okviru statistik in predloga (del II.2) ter možnost uporabe okvira za varstvo podatkov (del II.3). Nato je v delu II.4 analizirana še obdelava občutljivih podatkov. Del II.5 mnenja je osredotočen na zaščitne ukrepe in anonimiziranje, nazadnje pa se v delu II.6 obravnava še vprašanje obveščanje posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki.

II.2 **Možnost identifikacije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki**

12. Osebni podatki so v členu 2(a) Direktive 95/46/ES in členu 2(a) Uredbe (ES) št. 45/2001 opredeljeni kot katera koli informacija, ki se nanaša na določeno ali določljivo fizično osebo („posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki“). Zadevno osebo je mogoče identificirati neposredno (na primer na podlagi imena) ali posredno (na primer na podlagi identifikacijske številke ali drugih dejavnikov). Dokler torej obstaja možnost identifikacije fizičnih oseb, se upoštevni podatki obravnavajo kot osebni podatki, kar pomeni, da se zanje uporablja zakonodaja o varstvu osebnih podatkov.

([1]) Glej Mnenje ENVP o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropski statistiki, UL C 308, 3.12.2008, str. 1. (na voljo na spletni strani http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2008/08-05-20_Statistics_SL.pdf) in Uredbo (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2009 o evropski statistiki (UL L 87, 31.3.2009, str. 164).

([2]) Glej Mnenje ENVP o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z javnim zdravjem ter zdravjem in varnostjo pri delu, UL C 295, 7.12.2007, str. 1. (na voljo na spletni strani http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2007/07-09-05_Statistics_health_data_SL.pdf) in Uredbo (ES) št. 1338/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z javnim zdravjem ter zdravjem in varnostjo pri delu (UL L 354, 31.12.2008, str. 70).

([3]) Uredba (ES) št. 831/2002 z dne 17. maja 2002 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 322/97 o statističnih podatkih Skupnosti glede dostopa do zaupnih podatkov v znanstvene namene (UL L 133, 18.5.2002, str. 7).

([4]) Zgoraj navedeni mnenji ENVP o statistikah.

13. V okviru statistike se možnost identifikacije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, navezuje zlasti na mikropodatke ([1]), ki vsebujejo informacije o posameznih statističnih enotah. Medtem ko bi si želeli raziskovalci, oblikovalci politik in drugi uporabniki zagotoviti dostop do čim več in čim podrobnejših mikropodatkov, da bi tako izboljšali kakovost ter povečali prožnost svojih raziskav, je treba anketirancem zagotoviti, da bodo njihovi osebni podatki zaščiteni, še zlasti ko ankete zajemajo občutljive zadeve, kot je tista iz zadevnega predloga. Varstvo osebnih podatkov je zbujalo skrbi že ob pregledu Uredbe (ES) št. 831/2002 ([2]).

14. Kar zadeva možnost identifikacije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, se je treba v zakonodaji EU o statistiki osredotočiti na dva pojma: „zaupni podatki" in „anonimni podatki". V Uredbi (ES) št. 223/2009 so kot „zaupni podatki" opredeljeni podatki, ki omogočajo „bodisi posredno ali neposredno" identifikacijo statistične enote ([3]) (ki je lahko fizična oseba, gospodinjstvo, gospodarski subjekt ali drugo podjetje), zato se zanje uporablja načelo statistične zaupnosti ([4]). Po drugi strani so v Uredbi (ES) št. 831/2002 zaupni podatki opredeljeni kot podatki, „ki omogočajo le posredno prepoznavanje". Ker so statistične enote iz predloga fizične osebe (in gospodinjstva) ([5]), v tem primeru zaupni podatki vključujejo osebne podatke, zato se bo uporabljala zakonodaja o varstvu podatkov ne glede na to, ali ti omogočajo neposredno ali posredno prepoznavanje.

15. Prav tako se v navedenih uredbah nekoliko razlikuje opredelitev „anonimnih podatkov". V Uredbi (ES) št. 831/2002 so „anonimizirani mikropodatki" opisani kot posamezni statistični podatki, pri katerih se „zmanjša" tveganje identifikacije ([6]), medtem ko so na podlagi člena 19 Uredbe (ES) št. 223/2009 „anonimizirani zapisi" zapisi, „pripravljeni na takšen način, da statistične enote niti neposredno niti posredno ni mogoče identificirati, ob upoštevanju vseh ustreznih sredstev, ki bi jih tretja oseba lahko predvidoma uporabila" ([7]). Zadnjo navedeno opredelitev je mogoče primerjati s tisto iz uvodne izjave 26 Direktive 95/46/ES in uvodne izjave 8 Uredbe (ES) št. 45/2001, na podlagi katere so osebni podatki „spremenjeni v anonimne", če posameznik, na katerega se nanašajo, ob upoštevanju „vs sredst, za katera se pričakuje, da jih bo uporabil bodisi upravljavec ali pa katera koli druga oseba za določitev navedene osebe", „ni več" določljiv ([8]).

([1]) V predlogu so opredeljeni kot „posamezni statistični podatki", v podatkovni zbirki pojmov in opredelitev Eurostata pa kot „nezdružena opažanja ali meritve značilnosti posameznih enot. Skupina mikropodatkov je rezultat ankete ali drugega zbiranja podatkov po urejanju na ravni enote ter morebitni dodelitvi in povezavi z drugimi podatki na ravni enote. S tako skupino se organizirajo podatki na ravni enote, tako da je mogoče opredeliti razmerja med posameznimi enotami in njihovimi značilnostmi ter se omogočijo vse oblike združevanja." (podatkovna zbirka pojmov in opredelitev Eurostata, ki je na voljo na spletni strani http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=DSP_GLOSSARY_NOM_DTL_VIEW&StrNom=CODED2&StrLanguageCode=EN&IntKey=22564850&RdoSearch=BEGIN&TxtSearch=microdata&CboTheme=&IntCurrentPage=1, zadnji dostop 17. avgusta 2011).

([2]) Države članice so bile ob pregledu Uredbe (ES) št. 831/2002 večinoma zaskrbljene zaradi „zagotavljanja varstva podatkov, ravni vpliva zaupnosti, vprašanja lastništva nad podatki in nadzora nad dostopom" (Eurostat, povzetek poročila 8. sestanka Odbora za evropski statistični sistem in 66. konference EGP z dne 10. februarja 2011, ki je na voljo na spletni strani http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/comitologie/info/2011/CMTD(2011)0018/COM-AC_DI(2011)S013045-01_EN.pdf, zadnji dostop 17. avgusta 2011).

([3]) Glej člen 3(7) Uredbe (ES) št. 223/2009.

([4]) Urejeno s členom 2(1)(e) in poglavjem V Uredbe (ES) št. 223/2009 ter Uredbo (ES) št. 831/2002.

([5]) Glej člen 1 predloga.

([6]) Člen 2 Uredbe (ES) št. 831/2002.

([7]) Člen 19 Uredbe (ES) št. 223/2009.

([8]) Po mnenju delovne skupine iz člena 29 bi moralo merilo „vseh sredstev, za katera se pričakuje, da […] bodo uporabljena", vključevati vse upoštevne dejavnike, kot so „cena izvedbe identifikacije, […] predvideni namen, strukturiranje obdelave, korist, ki jo pričakuje upravljavec, zadevne interese posameznikov ter tudi tveganje za organizacijske motnje (npr. kršitev dolžnosti zaupnosti) in tehnične napake". Tudi izbrane tehnike anonimiziranja bi bilo treba prilagoditi tehnološkemu napredku, ki bi v prihodnosti lahko omogočil določitev posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki (delovna skupina iz člena 29, Mnenje 4/2007 z dne 20. junija 2007 o pojmu osebnih podatkov (DS 136), str. 15, na voljo na spletni strani http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_sl.pdf, zadnji dostop 17. avgusta 2011).

16. Torej se podatki po anonimiziranju mikropodatkov v smislu člena 19 Uredbe (ES) št. 223/2009, ki bi se za ta predlog uporabljal le, če bi bili mikropodatki javno objavljeni, ne bodo več obravnavali kot osebni podatki, zato zanje ne bodo veljale določbe Direktive 95/46/ES in Uredbe (ES) št. 45/2001.

17. Ker pa podatki, ki se obravnavajo kot anonimizirani v skladu z Uredbo (ES) št. 831/2002, mogoče niso bili anonimizirani v skladu z Direktivo 95/46/ES in Uredbo (ES) št. 45/2001, tveganje prepoznavanja morda še ni odpravljeno, zato se bo za te podatke še naprej uporabljala zakonodaja o varstvu podatkov. Ta opredelitev anonimiziranja se bo v tem predlogu uporabljala za objavljene sklope mikropodatkov, če bo nato zadevna anketa vključena na seznam iz člena 6 Uredbe (ES) št. 831/2002.

II.3 **Uporaba Direktive 95/46/ES in Uredbe (ES) št. 45/2001**

II.3.1 *Zbiranje podatkov*

18. Namen predloga je vzpostaviti skupen okvir za „pripravo evropske statistike, tako da države članice zberejo, pripravijo, obdelajo in prenesejo“ ([1]) primerljive podatke o kriminaliteti in varnosti.

19. Podatke bodo zbirale države članice, ki jih bodo nato prenesle na Eurostat, ta pa jih bo razširjal in dajal na voljo raziskovalcem. V predlogu sicer ni določeno, kako naj države članice zbirajo podatke, je pa opredeljeno, katere od njih je treba prenesti na Eurostat. Torej bodo vprašanja, ki bodo zastavljena anketirancem, opredeljena na podlagi kategorij podatkov, ki jih morajo države članice prenesti na Eurostat, kot so določene v Prilogi I k predlogu.

20. V odstavku 6 Priloge I se izrecno zahteva „identifikacija anketiranca“. Podobno je treba v anketi v zvezi s partnerskim in nepartnerskim fizičnim nasiljem vprašati „kdo je bil storilec“ (odstavek 7.1 Priloge I). Če anketiranec na ta vprašanja odgovori z imenom, se bodo podatki nanašali na *neposredno* določene posameznike.

21. ENVP se zaveda, da ta vprašanja ne bodo zastavljena zato, da bi pridobili ime anketiranca in napadalca, ampak verjetno zato, da bi anketirancu dodelili ustrezno kodo ali pridobili podatke o posebnih značilnostih domnevnega napadalca, na primer glede obstoja in stopnje družinske povezanosti. Poleg tega pozdravlja tudi dejstvo, da se na Eurostat ne prenašajo neposredni identifikatorji, saj jih je treba na podlagi člena 7(1) predloga že prej izločiti. Vendar priporoča, da se opisi teh spremenljivk iz točk 6 in 7.1 Priloge I spremenijo, da bi tako natančno razjasnili, katere posebne informacije se zahtevajo, in preprečili nepotrebno zbiranje teh neposrednih identifikatorjev v državah članicah.

22. Tudi brez neposrednih identifikatorjev bo morda še naprej možno posredno prepoznavanje ali „s sklicevanjem na identifikacijsko številko“ ali – ob upoštevanju premišljenega števila podatkovnih polj, ki se zahtevajo v anketi – s sklicevanjem na „enega ali več dejavnikov, značilnih za […] fizično, fiziološko, duševno, ekonomsko, kulturno ali socialno istovetnost“ ([2]). Torej se za obdelavo podatkov v državah članicah uporablja nacionalna zakonodaja, ki je bila sprejeta za izvedbo Direktive 95/46/ES.

23. ENVP bi v zvezi s tem rad poudaril še pojav edinstvenih ali redkih kombinacij posameznih informacij, na podlagi katerih je mogoče posameznike, na katere se nanašajo osebni podatki, ločiti od drugih in jih tako prepoznati, kar je izpostavila že delovna skupina iz člena 29 ([3]).

([1]) Glej člen 1 predloga.
([2]) Člen 2(a) Direktive 95/46/ES in člen 2(a) Uredbe (ES) št. 45/2001.
([3]) „V nekaterih primerih […] so lahko odločilnega pomena podrobne informacije na ravni kategorije (starostna kategorija, regionalno poreklo itd.), zlasti če ima nekdo dostop do nekaterih dodatnih informacij. Ta pojav so intenzivno proučevali strokovnjaki s področja statistike, ki vedno pazijo, da ne bi kršili določb o zaupnosti.“ (delovna skupina iz člena 29, Mnenje 4/2007 z dne 20. junija 2007 o pojmu osebnih podatkov (DS 136), str. 13, na voljo na spletni strani http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_sl.pdf).

II.3.2 *Prenos, dostop in razširjanje*

24. Možnost prepoznavanja ostaja tudi, ko se podatki prenesejo na Eurostat in ko do njih dostopajo raziskovalci, saj člen 7(1) predloga ne določa ([1]), da je treba odstraniti posredne identifikatorje, o čemer smo že razpravljali. Poleg tega se na podlagi člena 7(1) in (2) od držav članic izrecno zahteva, da na Eurostat prenesejo zaupne podatke. Podobno lahko Eurostat na podlagi člena 9(2) predloga ([2]) odobri dostop do zaupnih podatkov v znanstvene namene.

25. Kot je bilo že povedano, so zaupni podatki tisti podatki, ki omogočajo vsaj posredno prepoznavanje statističnih enot, med katerimi so v našem primeru tudi fizične osebe. Torej bo to, da bo Eurostat obdeloval podatke in da bodo raziskovalci dostopali do njih, predstavljalo obdelavo osebnih podatkov, za kar se uporabljajo določbe Uredbe (ES) št. 45/2001.

26. Člen 9(1) v zvezi z razširjanjem podatkov določa, da Eurostat „objavi statistiko o varnosti pred kriminalom najpozneje do 31. decembra 2014“, niso pa opredeljeni pogoji, pod katerimi mora biti to izvedeno. Če bo anketa iz tega predloga nato vključena na seznam iz člena 6 Uredbe (ES) št. 831/2002, bo tveganje prepoznavanja pred objavo mikropodatkov le „zmanjšano“. V tem primeru se bo Uredba (ES) št. 45/2001 uporabljala, dokler bo še mogoče identificirati posameznike, na katere se nanašajo osebni podatki.

27. Če je bilo razširjanje mikropodatkov javno, se uporablja člen 19 Uredbe (ES) št. 223/2009, na podlagi katerega je pred izkazovanjem statističnih enot z datotekami za javno uporabo potrebno anonimiziranje v skladu z Direktivo 95/46/ES in Uredbo (ES) št. 45/2001. Po takem anonimiziranju se mikropodatki ne obravnavajo več kot osebni podatki, zato se več ne uporablja niti Uredba (ES) št. 45/2001.

II.4 **Obdelava občutljivih podatkov**

28. Treba je poudariti, da zadevni osebni podatki spadajo v posebno kategorijo podatkov, za katere so v Direktivi 95/46/ES in Uredbi (ES) št. 45/2001 določena strožja pravila. S členom 8(1) Direktive 95/46/ES in členom 10(1) Uredbe (ES) št. 45/2001 je razen pod zelo strogimi pogoji prepovedna obdelava osebnih podatkov, ki kažejo na rasno ali etnično poreklo, politična prepričanja, verska ali filozofska prepričanja in pripadnost sindikatu, ter podatkov v zvezi z zdravjem ali spolnim življenjem, omejena pa je tudi obdelava osebnih podatkov v zvezi s kaznivimi dejanji, kazenskimi obsodbami ali varnostnimi ukrepi ([3]).

29. Med kategorijami podatkov, ki jih morajo države članice predložiti Eurostatu, so podatki o sedanjih in nekdanjih razmerjih, partnerskem in nepartnerskem fizičnem in spolnem nasilju, zdravljenjih, težavah z drogami, kaznivih dejanjih ter narodnosti anketirancev in njihovih staršev. Te kategorije vključujejo podatke o zdravju, spolnem življenju in kaznivih dejanjih ter bi lahko kazale na etnično poreklo. V nadaljevanju je navedenih nekaj primerov.

— Podatki v zvezi z zdravjem: „ali je bil anketiranec poškodovan, ali je bila opravljena zdravstvena oskrba poškodbe“ v točkah 2.2(4) in 7.1; „ali je imel anketiranec težave z drogami“ v točki 3; „ali je katera od […] oseb udarila s pestjo […], brcnila, vlekla ali pretepla, […] davila ali opekla, grozila ali uporabila pištolo, nož ali drugo orožje“ v točki 7(1) ter „ali je sedanji partner ali nekdanji partner […] udaril ali kaj vrgel“ v točki 7(3).

— Podatki v zvezi s spolnim življenjem: „nekdanja razmerja, dejanski zakonski stan“ (poleg vprašanja o „zakonskem stanu“) v točki 5; „ali je kdo […] kadar koli prisilil v neželen spolni odnos […] ali

([1]) Kakor tudi ne zgoraj navedena Uredba (ES) št. 223/2009, na katero se sklicuje ta člen.
([2]) In zgoraj navedena Uredba (ES) št. 831/2002, na katero se sklicuje ta člen.
([3]) Člen 8(5) Direktive 95/46/ES in člen 10(5) Uredbe (ES) št. 45/2001.

storil […] kar koli drugega spolne narave, kar ni bilo želeno“ v točki 7(2) ter „ali je anketiranec sodeloval v neželeni spolni dejavnosti, ker ga je bilo strah, kaj bi lahko storil sedanji partner ali nekdanji partner“ v točki 7(4).

— Podatki, ki bi lahko v nekaterih okoliščinah kazali na rasno ali etnično poreklo: „država rojstva matere, država rojstva očeta“ (poleg vprašanja o „državi rojstva“) v točki 5 in „jezik, uporabljen v anketi“ v točki 6.

— Podatki o sumu kaznivih dejanj ali kazenskih obsodbah: „izkušnje s kriminaliteto po vrstah kaznivih dejanj, kazniva dejanja v zvezi z gospodinjstvi, nekonvencionalna kazniva dejanja“, pa tudi obsežen seznam podrobnosti o kaznivih dejanjih (točki 1 in 2).

30. V členu 8(2) do (4) Direktive 95/46/ES in členu 10(2) do (4) Uredbe (ES) št. 45/2001 so navedene izjeme od prepovedi obdelave teh kategorij podatkov. V našem primeru bi se lahko uporabljala člen 8(4) Direktive 95/46/ES in člen 10(4) Uredbe (ES) št. 45/2001, na podlagi katerih je dovoljena obdelava takih podatkov zaradi „bistvenega javnega interesa“. Vendar je taka izjema mogoča le ob zagotovitvi „ustreznih zaščitnih ukrepov“ in mora biti „določena s pravnimi akti“ ([1]).

31. ENVP v zvezi z zadnjo zahtevo verjame, da bo z Uredbo, ki bo sprejeta po rednem zakonodajnem postopku v skladu s členom 338 Pogodbe o delovanju Evropske unije, določena ustrezna pravna podlaga za obdelavo.

32. Vendar v predlogu ni dovolj opredeljen zadevni „bistven javni interes“, s katerim se utemeljijo zbiranje, prenos in razširjanje tako podrobnih in občutljivih podatkov. Člen 1 predloga določa, da je namen zadevnega predloga določiti „okvir za razvoj, pripravo in razširjanje primerljivih evropskih statistik o varnosti pred kriminalom“. V obrazložitvenem memorandumu in preambuli je sicer res pojasnjen upoštevni politični okvir, niso pa izrecno navedeni posebni nameni ali cilji politik, ki naj bi bili uresničeni na podlagi teh statistik. Ti so le delno navedeni v Oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga, ki je priložena predlogu ([2]).

33. ENVP zato priporoča, naj se v preambuli predloga jasno opredeli bistveni javni interes, s katerim je mogoče utemeljiti obdelavo, kot je bilo to storjeno v drugih uredbah, s katerimi se zahteva obdelava podatkov o zdravju ([3]) in se vzpostavljajo evropske statistike ([4]). To je pomembno tudi zato, da se oceni, ali je sploh potrebna obdelava tako podrobnih kategorij občutljivih podatkov, saj so te lahko pretirane in jih ni mogoče opredeliti kot ustrezne, če ni jasno opredeljen njihov namen.

([1]) Člen 8(4) Direktive 95/46/ES in člen 10(4) Uredbe (ES) št. 45/2001.

([2]) V odstavku 1.4.3 Ocene finančnih posledic zakonodajnega predloga so med „pričakovanimi izidi“ predloga navedene statistike v podporo oblikovanju politik za spodbujanje varnosti in preprečevanje kriminala (str. 23 predloga), na podlagi odstavka 1.5.2 pa je „dodana vrednost ukrepanja EU“ v „primerljivosti rezultatov o varnosti pred kriminalom na ravni EU, ki bo prispevala k na dokazih utemeljenemu oblikovanju odločitev“.

([3]) V uvodni izjavi 23 Uredbe (EU) št. 1235/2010 o farmakovigilanci je navedeno, da „[n]amen varovanja javnega zdravja pomeni pomemben javni interes, zaradi katerega je obdelava osebnih podatkov lahko upravičena, če se določljivi zdravstveni podatki obdelajo, le kadar je to potrebno in le kadar udeležene strani to potrebo ocenijo na vsaki stopnji procesa farmakovigilance“. (Uredba (EU) št. 1235/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2010 o spremembah Uredbe (ES) št. 726/2004 o postopkih Skupnosti za pridobitev dovoljenja za promet in nadzor zdravil za humano in veterinarsko uporabo ter o ustanovitvi Evropske agencije za zdravila in Uredbe (ES) št. 1394/2007 o zdravilih za napredno zdravljenje, glede farmakovigilance zdravil za uporabo v humani medicini, UL L 348, 31.12.2010, str. 1).

([4]) V uvodni izjavi 12 zgoraj navedene Uredbe (ES) št. 1338/2008 je opredeljeno, da pomenijo „[s]tatistične zahteve, ki izhajajo iz ukrepov Skupnosti na področju javnega zdravja, nacionalnih strategij za razvoj visokokakovostnega, dostopnega in trajnega sistema zdravstvenega varstva ter strategije Skupnosti o zdravju in varnosti pri delu, ter tudi zahteve v povezavi s strukturnimi kazalniki, kazalniki trajnostnega razvoja in ECHI ter drugimi vrstami kazalnikov, ki jih je treba razviti za namen spremljanja političnih ukrepov in strategij s področij javnega zdravja ter zdravja in varnosti pri delu na ravni Skupnosti in na nacionalni ravni, […] bistven javni interes“.

II.5 **Zaščitni ukrepi in anonimiziranje**

34. Kar zadeva „ustrezne zaščitne ukrepe“, ENVP izpostavlja sklicevanje na Uredbo (ES) št. 223/2009, Uredbo (ES) št. 831/2002 in Evropski statistični kodeks ravnanja ([1]), s katerim se zahteva varstvo zaupnih podatkov. Vendar je glede tega že poudaril ([2]), da zgolj to, da se podatki, ki se neposredno ali posredno nanašajo na določljive fizične osebe, obravnavajo kot zaupni in se kot taki tudi obdelujejo, še ne pomeni, da se njihova obdelava popolnoma sklada z zakonodajo o varstvu podatkov. Zato pozdravlja sklicevanje na Direktivo 95/46/ES in Uredbo (ES) št. 45/2001 iz preambule k predlogu.

35. Ker pa so podatki, ki naj bi se obdelovali, občutljive narave in je mogoče statistične cilje doseči tudi z anonimiziranimi mikropodatki ([3]), ENVP poudarja, da je treba podatke čim prej anonimizirati v smislu Direktive 95/46/ES in Uredbe (ES) št. 45/2001 ([4]). Če zaradi ravni podrobnosti, ki je potrebna za izvedbo ankete, ni mogoče zagotoviti popolnega anonimiziranja mikropodatkov, preden se ti prenesejo na Eurostat ali se raziskovalcem zagotovi dostop do njih, in je to jasno utemeljeno, bi si bilo treba v predlogu prizadevati vsaj za anonimiziranje v smislu Uredbe št. 831/2002/ES (zmanjšanje tveganj prepoznavanja).

36. Zaupne podatke, ki v tem primeru zajemajo občutljive podatke, bi bilo treba obdelovati le po potrebi, če torej enakih znanstvenih ciljev ni mogoče doseči z mikropodatki, ki so bili anonimizirani v smislu Direktive 95/46/ES in Uredbe (ES) št. 45/2001 ali pri katerih je bilo tveganje prepoznavanja zmanjšano v smislu Uredbe (ES) št. 831/2002. Javno objavljene podatke bi bilo treba vsekakor anonimizirati v smislu Direktive 95/46/ES, Uredbe (ES) št. 45/2001 in člena 19 Uredbe (ES) št. 223/2009.

37. Dokler podatki niso anonimizirani v smislu Direktive 95/46/ES in Uredbe (ES) št. 45/2001, je treba v zvezi z njimi izvajati ustrezne tehnične in organizacijske ukrepe, s katerimi se zagotovita njihova zaupnost in varnost, kot je to določeno s členoma 16 in 17 Direktive 95/46/ES ter členoma 21 in 22 Uredbe (ES) št. 45/2001. S temi ukrepi bi bilo treba upoštevati tveganja, ki nastanejo zaradi obdelave in občutljivosti podatkov, ki jih je treba zavarovati.

38. Poleg tega člen 27(1) Uredbe (ES) št. 45/2001 določa, da mora „[p]ostopke obdelave, ki zaradi svoje […] [narave, obsega ali ciljev] verjetno predstavljajo določeno tveganje za pravice in svoboščine posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, […] predhodno preveriti evropski nadzornik za varstvo podatkov“. V členu 27(2) je določeno, da predstavljajo tako tveganje podatki v zvezi z „zdravjem“, „sumi kaznivih dejanj“, „kaznivimi dejanji“ in „kazenskimi obsodbami“, zato jih je treba predhodno preveriti.

39. Ker bo Eurostat obdeloval tudi osebne podatke v zvezi s temi kategorijami, bo potrebno prehodno preverjanje ([5]). Torej bo lahko ENVP v okviru postopka takega preverjanja podal nadaljnje smernice in posebna priporočila glede skladnosti teh podatkov s pravili o njihovem varstvu.

([1]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o neodvisnosti, celovitosti in odgovornosti statističnih organov držav članic in Skupnosti, COM(2005) 217 konč., UL C 172, 12.7.2005, str. 22.

([2]) Zgoraj navedeni mnenji ENVP o statistikah.

([3]) Kot je navedeno v zapisniku Evropskega svetovalnega odbora za statistiko (ESAC) z dne 29. oktobra 2010, „se zdi, da je globoko zakoreninjen nesporazum o konceptu zaupnih podatkov, saj akademske raziskovalce zanimajo anonimizirani mikropodatki in ne želijo dostopa do zaupnih podatkov. Torej bi želeli zagotoviti objavo anonimiziranih podatkov na individualni ravni.“ (zapisnik 6. sestanka ESAC z dne 29. oktobra 2010, str. 3, ki je na voljo na spletni strani http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/esac/documents/6th%20ESAC_Minutes.pdf, zadnji dostop 17. avgusta 2011).

([4]) Glej odstavka 15 in 16 tega mnenja.

([5]) Treba je dodati, da bodo obdelavo podatkov v državah članicah morda morali predhodno preveriti tudi nacionalni ali regionalni organi za varstvo podatkov, in sicer na podlagi nacionalnih zakonov za varstvo podatkov, sprejetih v skladu s členom 20 Direktive 95/46/ES.

40. Nazadnje, člen 8(2) predloga določa, da bodo praktične ureditve v zvezi s shemo za kodiranje podatkov in izmenjavo mikropodatkov sprejete z izvedbenimi akti. ENVP bi bil vesel zaprosila za mnenje glede teh praktičnih ureditev.

II.6 **Informiranje posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki**

41. ENVP opozarja, da bodo države članice zbirale podatke neposredno pri anketirancih, zato se bo uporabljal člen 10 Direktive 95/46/ES. Torej bo treba posameznike, na katere se nanašajo osebni podatki, obvestiti vsaj o tem, da je sodelovanje v anketi prostovoljno in da je mogoče odgovor na eno ali več vprašanj zavrniti, o namenu postopka obdelave podatkov, o istovetnosti upravljavca, o dejstvu, da bodo podatki preneseni na Eurostat, ki bo mogoče raziskovalcem omogočil dostop do njih, ter o obstoju pravic do dostopa, popravka, blokiranja in izbrisa podatkov, ki se nanašajo nanje, razen če se za zadevno obdelavo uporabljajo izjeme od teh pravic, kot so določene z nacionalnimi zakoni o varstvu podatkov.

III. **SKLEPI**

42. ENVP je že večkrat poudaril, da se zaveda pomena razvoja, priprave in razširjanja statističnih podatkov. Vendar je kljub temu zaskrbljen zaradi obdelave občutljivih podatkov v tej posebni anketi ter zaradi možnosti prepoznavanja žrtev in storilcev fizičnega in spolnega nasilja. Zato zlasti priporoča:

— Opis spremenljivk „identifikacija anketiranca“ in „kdo je bil storilec“ bi bilo treba spremeniti, da bi tako preprečili nepotrebno *neposredno* identifikacijo posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki. Da bi preprečili še *posredno* identifikacijo, ENVP priporoča, da se mikropodatki čim prej anonimizirajo v smislu uvodne izjave 26 Direktive 95/46/ES in uvodne izjave 8 Uredbe (ES) št. 45/2001 (prepoznavanje ni mogoče ob upoštevanju vseh sredstev, za katera se pričakuje, da bodo uporabljena).

— Če zaradi ravni podrobnosti, ki je potrebna za izvedbo ankete, ni mogoče zagotoviti anonimiziranja mikropodatkov v smislu Direktive 95/46/ES in Uredbe (ES) št. 45/2001, preden se ti prenesejo na Eurostat ali se raziskovalcem zagotovi dostop do njih, bi bilo mogoče obdelovati podatke, anonimizirane v smislu Uredbe (ES) št. 831/2002 (zmanjšanje tveganj prepoznavanja).

— Uporaba zaupnih podatkov bi morala biti mogoča le, če je to potrebno, kar pomeni, da enakih ciljev ni mogoče doseči z uporabo anonimnih mikropodatkov, in če je ta potreba jasno opredeljena v predlogu.

— V teh primerih bi bilo treba „bistven javni interes“, s katerim se utemelji obdelava občutljivih podatkov, dodatno razjasniti in izrecno navesti v besedilu predloga. Treba bi bilo še zagotoviti, da bodo vse kategorije osebnih podatkov, ki naj bi se zbirali in obdelovali, ustrezne in ne pretirane glede na posamezni namen. Javno objavljene podatke bi bilo treba vsekakor anonimizirati v smislu Direktive 95/46/ES, Uredbe (ES) št. 45/2001 in člena 19 Uredbe (ES) št. 223/2009.

— Dokler podatki niso anonimizirani v smislu Direktive 95/46/ES in Uredbe (ES) št. 45/2001, bi bilo treba v zvezi z njimi izvajati ustrezne tehnične in organizacijske ukrepe, s katerimi se zagotovita njihova zaupnost in varnost, kot je to določeno s členoma 16 in 17 Direktive 95/46/ES ter členoma 21 in 22 Uredbe (ES) št. 45/2001, pri čemer bi bilo treba upoštevati tveganja, ki nastanejo zaradi obdelave in občutljivosti podatkov, ki jih je treba zavarovati. Poleg tega bo obdelavo predhodno preveril ENVP.

— ENVP opozarja, da bo treba posameznike, na katere se nanašajo osebni podatki, pred zbiranjem teh podatkov ustrezno obvestiti v skladu z nacionalnimi zakoni o varstvu podatkov.

— Nazadnje bi ENVP pozdravil tudi zaprosilo za mnenje glede pregleda Uredbe (ES) št. 831/2002 ter praktične ureditve v zvezi s shemo za kodiranje podatkov in izmenjavo mikropodatkov, ki bodo sprejete z izvedbenimi akti.

V Bruslju, 19. septembra 2011

Giovanni BUTTARELLI

Pomočnik Evropskega nadzornika za varstvo podatkov